

A cigányok arcszínének eredetmondája (Cigány népmese)

Egy cigány, aki muzsikálni járt, egy éjszaka kicsit pityókásan jött hazafelé a lakodalomból. A zsebei tele voltak kalácsmaradványokkal, amit az asztalokról szedett le, hogy majd hazaviszi a gyerekeinek és a feleségének, de volt nála egy üveg borocska is. Ahogy ment keresztül az erdőn, beleesett egy mély verembe. Megütötte magát nagyon, óbégatott, jajveszékelt, ahogy csak a torkán kifért: jaj, jaj, jaj, jaj! Amikor a jajgatást meghallotta a farkas, elindult rögtön a verem felé, hogy fölfalja a csapdába esett áldozatot, mert éhes volt rettenetesen.

- Hé, ki van ott lenn a veremben?

- Én vagyok az, a muzsikus cigány!

- Azt mondd, tudsz muzsikálni?

- Tudok.

- No, húzd el akkor a nótámat!

Fogta a cigány a hegedűjét, elkezdett rajta játszani, a farkas meg táncra perdült, de úgy, hogy nem tudta abbahagyni.

- Jaj, elég volt már! Ne muzsikálj tovább! - rimánkodott a cigánynak. - Engedd, hogy megszusszanjak egy kicsit!

- Ha leugrasz ide mellém és fölemelsz, hogy kijuthassak ebből a veremből, akkor nem húzom tovább!

Nem volt mit tennie a farkasnak, beugrott a verembe, de ott tovább kellett táncolnia, mert a cigány mégsem hagyta abba a muzsikálást, félt, hogy nekitámad a farkas, ha megáll. Abban az erdőben lakott az ördög is. Az ördög is meghallotta a nagy lármát, s elindult arrafelé, hogy megnézze, mi van ott. Amikor odaért, látja, hogy egy mély gödörben muzsikál egy cigány, egy farkas meg olyan gyorsan táncol, hogy majd az eszét veszti. Elkezdett hangosan kacagni.

- Hát mit csináltok? - kérdezte tőlük.

- Én muzsikálok! - mondta a cigány.

- Én meg táncolok! - lihegte a farkas.

- Miért abban a szűk veremben táncoltok? Miért nem jöttök ki?

- Azért, mert nem tudunk! - felelte a cigány. - De a te nótádat is el tudom húzni, ha akarod.

- Húzzad, ha tudod!

Elkezdte a cigány az ördög nótáját muzsikálni, az ördögnek meg - akár akart, akár nem - táncolnia kellett. Nem álltak meg a lábai egy pillanatra sem.

- Elég volt már barátom! Elég volt már barátom!

- Csak akkor hagyom abba, ha kiveszel minket ebből a veremből!

- Mondjad, mit kell csinálnom!

- Ereszd le a farkadat, mi meg belekapaszkodunk és kihúzod!

Nem tehetett mást az ördög, mert a cigány muzsikált, nem tudott megállni. Leengedte a farkát, a cigány meg kimászott rajta. Ezután ugyanúgy kimászott a farkas is.

- A szolgálom lesztek mindketten! - mondta a cigány az ördögnek és a farkasnak. - Ezentúl engem szolgáltok! De ha nem akartok engedelmeskedni, előveszem a hegedűt, és megint megtáncoltatlak benneteket!

- Jaj, csak azt ne! Mindent megteszünk, csak ne muzsikálj!

- No, a kunyhóig azért még kísérfetek el táncolva!

Így is volt. A cigány muzsikaszóval vezette a kalyibája felé a táncoló ördögöt és farkast. Ahogy az erdőből kiértek, a cigány megpillantott az erdő szélén egy kiszáradt fát.

- No, te ördög, vedd ezt a fát a hátadra és hozzad, mert úgy sincs otthon rőzsénk, nem tudunk tüzet gyújtani!

Az ördög engedelmesen vállára vette a fát és vitte. Ahogy közeledtek a kunyhóhoz és a cigány gyerekei meghallották a lármát, nagyon megijedtek. Hát, még amikor meglátták az ördögöt meg a farkast! Rémségükben reszketve bújtak be az ágy alá mindannyian.

- Ne féljete gyerekeim! Ne félj feleségem! Ezek az állatok az én szolgálaim, nem bánanak titeket!

Odaszólt az ördögnek:

- No, hasogasd ezt a fát darabokra, hadd gyújtsak tüzet, mert hideg van! Te meg farkas, hord majd be a hasábokat ide a kunyhóba, és rakd szépen sorba. Ahogy mondom, mostantól fogva ti az én szolgálaim!

Amikor készen voltak a munkával, így szólt hozzájuk:

- Most elmehettek, de azonnal itt legyetek nálam, ha hívlak benneteket!

Azt mondja az ördög:

- Húzzál ki a farkamból egy szőrszálat!

Azt mondja a farkas:

- Húzzál ki az én farkamból is egy szőrszálat! Gyújtsd meg, ha hívni akarsz bennünket, s mire a láng ellobban, itt termünk.

- No így legyen!

Kihúzta a farkukból a szőrszálakat, beletette a zsebébe, azok meg elmentek. De alighogy eltűntek, a cigánynak eszébe jutott valami. Elővette a szőrszálat, amit az ördög farkából húzott ki és meggyújtotta, visszarendelte az ördögöt.

- Eredj, te ördög, hozzál nekem két tehenet! Hozzál még három zsák lisztet, egy disznót és két birkát is!

Az ördög egykettőre meghozott mindent, amit parancsoltak neki. Így lett egy kis vagyonszája a cigánynak, így lett egy kis gazdagsága. Egyszer, ahogy morfondírozott magában, azt mondja a felesége: - Nagy bolond vagy te cigány! Miért nem kértél az ördögtől aranyat, pénzt, ezüstöt?

- Milyen igazat beszélsz feleségem! Éppen ezen gondolkoztam én is!

Azzal fogta és meggyújtotta az ördög farkából kihúzott szőrszálat. Az ördög abban a pillanatban ott termett.

- Mit parancsolsz, gazdám?

- Azt parancsolom, hogy vigyél el minket a pokolba, és amennyi aranyatok és ezüstötök van, azt mind adjátok nekem! A gyerekeimmel és a feleségemmel megyek majd, s vinni fogunk jó nagy tarisznyákat, hogy minden kincset el tudjunk hozni tőletek.

- Ha akarod, elvihetlek! - mondta az ördög.

Közben azt gondolta magában:

- No, jöjjenek csak! Ha majd meglátják ott lent, azt a rengeteg ördögöt, a félelemtől meghasad a szívük!

Mielőtt elindultak volna, a cigány azt mondta a gyerekeinek:

- Gyerekeim, ne féljetek semmitől, amíg itt van az apátok! Ha én elkezdek muzsikálni, az ördögök táncolni fognak mindnyájan!

Amikor leértek a pokolba, látták, hogy mindenütt hatalmas lángok égnek, és az ördögök állandóan rakják a tüzet a nagy üstök alá, amelyekben forró szurokban főzik a bűnös lelkeket. Kibírhatatlan bűz volt és füst! Olyan nagy füst volt, hogy a cigányok nem láttak semmit, s nem vették észre azt sem, hogy a füsttől valamennyien barnák lettek. A füst elkezdte őket fojtogatni. Ettől úgy megrémültek, hogy eldobálták a tarisznyákat és kimenekültek a pokolból. Azóta olyan "füstös képűek" a cigányok.

Maradjatok Istennel.

Varga György, 66 éves, Nagyvárad, Románia /1982/

Bari Károly gyűjtése

https://meselabankierdo.blog.hu/2010/03/31/a_ciganyok_arcszinenek_eredetmondaja_cigany_nepmese